

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
Кафедра міжнародних економічних відносин

**МИТНА СПРАВА**

методичні вказівки до вивчення дисципліни для студентів,  
які здобувають освітній ступінь «Магістр»  
за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
Кафедра міжнародних економічних відносин

**МИТНА СПРАВА**

методичні вказівки до вивчення дисципліни для студентів,  
які здобувають освітній ступінь «Магістр»  
за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»

Затверджено на засіданні  
кафедри міжнародних  
економічних відносин  
Протокол № 8 від 20.02.2018 р.

КРОПИВНИЦЬКИЙ - 2018

Митна справа. Методичні вказівки до вивчення дисципліни для студентів, які здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» / Укладачі: Д.С. Насипайко, М.В. Бугаєва. — Кропивницький: ЦНТУ, 2018. – 25 с.

Рецензент – д.е.н., проф. Миценко І.М.

Відповідальний за випуск — Насипайко Д.С., к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин

© Митна справа.  
Методичні вказівки до вивчення дисципліни  
Укладачі: Д.С. Насипайко, М.В. Бугаєва  
2018

## ***Зміст***

|                                                                                       |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Вступ.....                                                                            | 6  |
| 1. Тематичний план вивчення дисципліни «Митна справа» .....                           | 7  |
| 2. Зміст дисципліни «Митна справа» по темах .....                                     | 8  |
| 3. Індивідуально-консультативна робота .....                                          | 22 |
| 4. Орієнтовані питання для підготовки до екзамену з дисципліни «Митна<br>справа»..... | 23 |
| 5. Список рекомендованої літератури до вивчення дисципліни.....                       | 25 |

## **Вступ**

Стратегічний курс Державної фіскальної служби України спрямовується на реалізацію політики у сфері державної митної справи під час застосування податкового, митного законодавства, здійснення в межах повноважень, передбачених законом, контролю за надходженням до бюджетів та державних цільових фондів митних платежів. Незважаючи на значну увагу закордонних і вітчизняних вчених до митної проблематики, чимало актуальних питань щодо історичних аспектів, методологічних та практичних засад реалізації митної політики держави й досі залишаються невирішеними. Необхідність розвитку теоретичних засад і прикладних аспектів здійснення державної митної справи зумовлюється наявністю певних проблемних та дискусійних питань, пов'язаних із реалізацією Митного кодексу України, що набрав чинності 01.06.2012 р.; необхідністю узагальнення світового досвіду діяльності митних адміністрацій та розширення міжнародної співпраці України у митній сфері; наявністю певних прогалин в нормативно-правовій базі з питань визначення та контролю митної вартості. На шляху до правової, соціальної, демократичної держави актуальності набуває розвиток України як держави з ринковою економікою, що, в свою чергу, передбачає розвиток міжнародних економічних відносин.

**Метою навчальної дисципліни** є формування у студентів знань у галузі митної справи, визначення особливостей і тенденцій організаційного та правового забезпечення надання послуг з боку митних органів та суб'єктів посередництва.

**Предметом дисципліни „Митна справа“** є відносини, зумовлені процесами переміщення через митний кордон України товарів, предметів і транспортних засобів.

Дисципліна «Митна справа» належить до ненормативних навчальних дисциплін програми професійної підготовки спеціалістів з міжнародних відносин, що орієнтована на опанування студентами засад стратегічного розвитку державної митної справи, методичних підходів, засобів та інструментів.

Після вивчення дисципліни студент повинен **знати**: основи державної митної справи; особливості визначення походження товарів, повністю вироблених або достатньо перероблених у вільних митних зонах на території України; основні методи визначення митної вартості товарів; структуру Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності; види митних режимів; особливості переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України; процедуру декларування.

Вивчення дисципліни «Митна справа» базується на фундаментальній підготовці студентів з таких дисциплін як «Міжнародна економіка», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємств», «Міжнародна торгівля», «Облік зовнішньоекономічної діяльності», «Податкова система України», «Міжнародне економічне право», «Валютні операції» і т. д.

### 1. Тематичний план вивчення дисципліни «Митна справа»

| №<br>п/п      | Назва теми                                                                                               | Всього     | Кількість годин |                        |                      |
|---------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|-----------------|------------------------|----------------------|
|               |                                                                                                          |            | Лекції          | Семінарські<br>заняття | Самостійна<br>робота |
| 1.            | Основи державної митної справи                                                                           | 9          | 4               | 4                      | 9                    |
| 2.            | Країна походження товару                                                                                 | 9          | 4               | 4                      | 9                    |
| 3.            | Митна вартість та методи її визначення                                                                   | 9          | 4               | 4                      | 9                    |
| 4.            | Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності. Митні режими                            | 9          | 4               | 4                      | 10                   |
| 5.            | Переміщення і пропуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України | 8          | 4               | 4                      | 9                    |
| 6.            | Митне оформлення та декларування                                                                         | 8          | 4               | 4                      | 9                    |
| 7.            | Митні платежі                                                                                            | 8          | 4               | 4                      | 9                    |
| <b>Всього</b> |                                                                                                          | <b>150</b> | <b>28</b>       | <b>28</b>              | <b>64</b>            |

## **2. Зміст дисципліни «Митна справа» по темах**

### **Тема 1. Основи державної митної справи**

#### **План**

- 1.1. Визначення основних термінів і понять.
- 1.2. Уповноважений економічний оператор.
- 1.3. Інформування, консультування та попередні рішення з питань державної митної справи.
- 1.4. Оскарження рішень, дій або бездіяльності органів доходів і зборів, їх посадових осіб та інших працівників і відповідальність за них.
- 1.5. Інформаційні технології та інформаційні ресурси у державній митній справі.

#### *Семінарське заняття*

Під час вивчення даної теми студентам рекомендується зосередити увагу на розгляді етапів еволюційного процесу митної справи; структурних елементів митної справи; головних напрямів та основних цілей митної політики України.

Вивчення теми слід почати з визначення сутності поняття державної митної справи. Під останнім слід розуміти встановлені порядок і умови переміщення товарів через митний кордон України, їх митний контроль та митне оформлення, застосування механізмів тарифного і нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, справляння митних платежів, ведення митної статистики, обмін митною інформацією, ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, здійснення відповідно до закону державного контролю нехарчової продукції при її ввезенні на митну територію України, запобігання та протидія контрабанді, боротьба з порушеннями митних правил, організація і забезпечення діяльності органів доходів і зборів та інші заходи, спрямовані на реалізацію державної політики у сфері державної митної справи.

Необхідно запам'ятати, що митна справа є складовою зовнішньополітичної і зовнішньоекономічної діяльності України. У митній справі Україна додержується визнаних у міжнародних відносинах систем класифікації та кодування товарів, єдиної форми декларування експорту та імпорту товарів, митної інформації, інших міжнародних норм і стандартів.

Доцільно звернути увагу на те, що нечуване зростання міжнародної контрабанди товарів, зброї, наркотичних засобів, масштабні процеси економічного та політичного характеру в Європі та у світі в цілому, набула практика у галузі митної політики і митної справи визначили потребу уточнення поняття та змісту митної справи.

Вивчення теми слід продовжити розглядом структурних елементів митної справи, таких як: митна політика; порядок переміщення через митний кордон товарів і транспортних засобів; визначення митного кордону, спеціальних митних зон; митні режими; митні платежі та ін.

### *Тести для самоперевірки*

1. Функціями декларування є :
  - а) фінансова;
  - б) контрольна;
  - в) інформаційна;
  - г) статистична;
  - д) правова;
  - е) регулятивна.
2. Митне законодавство передбачає наступні варіанти процедури митного декларування:
  - а) шляхом подання в митний орган письмової заяви довільної форми із вказівкою відомостей про особу, що переміщує товари, про декларанта та про товари;
  - б) шляхом бездокументарного пред'явлення товарів для митного огляду при перетині кордону України;
  - в) шляхом подання у митний орган ВМД;
  - г) спрощена форма.
3. Партією товарів вважається:
  - а) товари, які переміщуються на адресу одного одержувача за одним перевізним документом;
  - б) товари, які перевозяться залізничним транспортом і прибувають на станцію призначення одночасно на адресу одного вантажоотримувача від одного вантажовідправника з однієї станції відправлення у межах одного зовнішньоекономічного контракту;
  - в) товари, які прибувають одному вантажоотримувачу, протягом терміну виконання контракту незалежно від кількості транспортних засобів, яким вони перевозяться;
  - г) товари, які належать юридичним або фізичним особам і переміщуються в ручній поклажі однією фізичною особою у пасажирському відділенні транспортного засобу.
4. Додатковим аркушем ВМД виступає форма:
  - а) МД-1;
  - б) МД-2;
  - в) МД-3;
  - г) МД-6;
  - д) МД-8.
5. Доповненням, яке застосовується з єдиним адміністративним документом форми МД-2 є форма:
  - а) МД-1;
  - б) МД-3;
  - в) МД-6;
  - г) МД-8.

### *Самостійна робота*

1. Митна політика – поняття, підходи, цілі, напрями, завдання.
2. Розвиток митної справи в Україні.

### *Література:*

1. Брильов А. Економічний оператор: хто він? // Незалежний аудитор. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://n-auditor.com.ua/uk/component/na\\_archive/194?view=material](http://n-auditor.com.ua/uk/component/na_archive/194?view=material).
2. Митна справа: підручник / Н.В. Мережко, П.В. Пашко, О.В. Рождественський ; за ред. П.В. Пашка. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 572 с.
3. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.2012 // Відомості Верховної Ради України. – 2012. - № 44-45, № 46-47, № 48.

## **Тема 2: Країна походження товару**

### **План**

- 2.1. Визначення країни походження товару
- 2.2. Особливості визначення походження товарів, повністю вироблених або достатньо перероблених у вільних митних зонах на території України
- 2.3. Критерії достатньої переробки товару
- 2.4. Визначення країни походження товару, якщо товари поставляються партіями. Упаковка.
- 2.5. Документи, що підтверджують країну походження товару
- 2.6. Порядок підтвердження країни походження товару
- 2.7. Перевірка документів, що підтверджують країну походження товару

### *Семінарське заняття*

Під час вивчення даної теми слід зосередити увагу на розгляді мети визначення країни походження товару, випадків обов'язкового подання сертифікату про походження товару. Вивчення країни походження товару слід почати з пізнання сутності цього поняття. Країною походження товару вважається країна, в якій товар був повністю вироблений або підданий достатній переробці відповідно до критеріїв, встановлених Митним кодексом України. Країна походження товару визначається з метою оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, заборон та/або обмежень щодо переміщення через митний кордон України, а також забезпечення обліку цих товарів у статистиці зовнішньої торгівлі. Під країною походження товару можуть розумітися група країн, митні союзи країн, регіон чи частина країни, якщо є необхідність їх виділення з метою визначення походження товару. Для цілей визначення країни походження товару не враховується походження енергії, машин та інструментів, що використовуються для його виробництва або переробки.

### *Тести для самоперевірки*

1. Країна походження визначається з метою:
  - а) застосування кількісних обмежень на експорт/імпорт;
  - б) визначення якості продукції;
  - в) обліку товарів у статистиці зовнішньої торгівлі;
  - г) застосування тарифних заходів регулювання ЗЕД.
2. При здійсненні експорту в країни СНД оформлюється:
  - а) сертифікат форми ORIGINAL;
  - б) сертифікат форми А;
  - в) сертифікат форми СТ-1;
  - г) сертифікат на металопродукцію.
3. До товарів повністю вироблених в країні не належать:
  - а) корисні копалини, видобуті на її території, якщо країна не має виключних прав на їх розробку;
  - б) продукція морського промислу видобута в Світовому океані на замовлення даної країни;
  - в) продукція одержана від тварин, що імпортовані у країну;
  - г) рослинна продукція, вирощена та зібрана на території країни.
4. Сертифікат на металопродукцію використовується в рамках Угоди про торгівлю сталеливарними товарами між:
  - а) Україною та країнами ЄС;
  - б) Україною та Латвією, Литвою, Естонією;
  - в) Україною та Македонією;
  - г) Україною та Латвією, Естонією.
5. За результатами верифікації складається:
  - а) висновок;
  - б) підтвердження;
  - в) заключення;
  - г) акт.

### *Література:*

1. Митна справа: підручник / Н.В. Мережко, П.В. Пашко, О.В. Рождественський ; за ред. П.В. Пашка. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 572 с.
2. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.2012 // Відомості Верховної Ради України. – 2012. - № 44-45, № 46-47, № 48.
3. Як визначити країну походження товару і підтвердити його ідентичність // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://city.ck.ua/gna-consult/info-165.html>.

### **Тема 3: Митна вартість товарів та методи її визначення**

#### **План**

- 3.1. Загальні положення щодо митної вартості.
- 3.2. Метод визначення митної вартості товарів, за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції).
- 3.3. Метод визначення митної вартості за ціною договору щодо ідентичних товарів.
- 3.4. Метод визначення митної вартості за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів.
- 3.5. Метод визначення митної вартості на основі віднімання вартості.
- 3.6. Метод визначення митної вартості товарів на основі додавання вартості (обчислена вартість).
- 3.7. Резервний метод.

#### *Семінарське заняття*

При вивченні даної теми студентам рекомендується зосередити увагу на пізнанні сутності митної вартості та методів її визначення. Визначення митної вартості справляє безпосередній і визначальний вплив як на створення конкурентного середовища на національному ринку, так і на доходи державного бюджету від міжнародної торгівлі.

Митною вартістю товарів, які переміщуються через митний кордон України, є вартість товарів, що використовується для митних цілей, яка базується на ціні, що фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари.

Постановою Кабінету Міністрів України від 16.09.2015 № 724 запроваджено застосування єдиних орієнтовних показників митної вартості товарів в системі управління ризиками в частині контролю за правильністю визначення митної вартості.

Використання єдиних орієнтовних показників митної вартості товарів необхідне лише для аналізу, виявлення та оцінки ризиків щодо заявлення декларантом або уповноваженою ним особою неповних та/або недостовірних відомостей про митну вартість товарів, у тому числі невірному визначенні митної вартості товарів.

Найважливішим аспектом вивчення теми є розгляд методів визначення митної вартості. Основним методом визначення митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту, є метод за ціною договору (вартість операції). Сутність його полягає в тому, що при визначенні митної вартості до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари, додаються певні витрати (складові митної вартості), якщо вони не включалися до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті.

У разі якщо митна вартість товарів не може бути визначена шляхом послідовного використання методів, митна вартість визначається з використанням способів, які не суперечать законам України і є сумісними з відповідними принципами і положеннями Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (GATT).

### *Тести для самоперевірки*

1. Особи вважаються пов'язаними між собою якщо:
  - а) вони є співробітником і керівником;
  - б) вони мають спільних постачальників чи підрядників;
  - в) один з них прямо чи опосередковано контролює іншого;
  - г) вони є партнерами у спільній діяльності;
  - д) вони контролюються третьою особою;
  - е) вони є членами однієї сім'ї;
  - є) вони користуються послугами одних і тих же митних брокерів;
2. Розташуйте методи визначення митної вартості в порядку їх застосування:
  - а) резервний метод;
  - б) метод за ціною ідентичних товарів;
  - в) метод на основі додавання (віднімання) вартості;
  - г) метод за ціною договору;
  - д) метод за ціною подібних товарів.
3. Основою для обчислення митної вартості є:
  - а) ринкова ціна;
  - б) максимальна ціна на товар за певний період;
  - в) ціна договору;
  - г) сума коштів перерахована на рахунок експортера;
  - д) ціна визначена експертами.
4. Визначення митної вартості, при експорті товарів з України, коли пункт поставки знаходиться за межами митної території України передбачає:
  - а) віднімання від фактурної вартості витрат, що мали місце після перетину кордону;
  - б) додавання до фактурної вартості витрат, що мали місце після перетину кордону;
  - в) віднімання від фактурної вартості витрат, що мали місце до перетину кордону;
  - г) додавання до фактурної вартості витрат, що мали місце до перетину кордону.
5. Основним методом визначення митної вартості є \_\_\_\_\_.

### *Самостійна робота*

1. МКУ. Розділ XI «МИТНА ВАРТІСТЬ ТОВАРІВ. МЕТОДИ ВИЗНАЧЕННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ ТОВАРІВ». Статті 259-275.

### *Література:*

1. Борисенко О. Митна вартість як об'єкт і інструмент державного регулювання та контролю // Вісник Національної академії державного управління. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11/2009-3-10.pdf>.

2. Митна справа: підручник / Н.В. Мережко, П.В. Пашко, О.В. Рождественський ; за ред. П.В. Пашка. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 572 с.

3. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.2012 // Відомості Верховної Ради України. – 2012. - № 44-45, № 46-47, № 48.

4. Постанова Кабінету міністрів України «Про тимчасові заходи щодо формування орієнтовних показників митної вартості товарів, що використовуються у системі управління ризиками при митному оформленні товарів, які ввозяться на митну територію України у митному режимі імпорту (випуску для вільного обігу)» від 16 вересня 2015 р. № 724 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=248498051>

#### **Тема 4: Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності. Митні режими**

##### **План**

4.1. Ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, її структура та класифікація товарів.

4.2. Імпорт.

4.3. Реімпорт.

4.4. Експорт.

4.5. Реекспорт.

4.6. Транзит.

4.7. Інші митні режими.

##### *Семінарське заняття*

Під час вивчення даної теми слід зосередити увагу на розгляді Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД), її структурі та митних режимів.

Вивчення теми слід почати з визначення порядку УКТ ЗЕД. В [УКТ ЗЕД](#) товари систематизовано за розділами, групами, товарними позиціями, товарними підпозиціями, найменування і цифрові коди яких уніфіковано з Гармонізованою системою опису та кодування товарів.

Для докладнішої товарної класифікації використовується сьомий, восьмий, дев'ятий та десятий знаки цифрового коду.

Структура десятизнакового цифрового кодового позначення товарів в [УКТ ЗЕД](#) включає код групи (перші два знаки), товарної позиції (перші чотири знаки), товарної підпозиції (перші шість знаків), товарної категорії (перші вісім знаків), товарної підкатегорії (десять знаків).

Ведення [УКТ ЗЕД](#) здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, в [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України.

Особливу увагу слід приділити вивченню митних режимів.

### *Тести для самоперевірки*

1. Сукупність найменувань товарів, з якими у своїй професійній діяльності працюють митні служби і суб'єкти ЗЕД:

- а) номенклатура;
- б) товарна номенклатура;
- в) класифікатор товарів;
- г) гармонізована система опису і кодування товарів;
- д) стандартна міжнародна торговельна класифікація ООН.

2. Перша товарна номенклатура була створена за ініціативою:

- а) Комісії ООН з торгівлі та розвитку;
- б) Економічної ради Ліги Націй;
- в) Ради митного співробітництва;
- г) Брюсельської міжнародної конвенції.

3. Для чого використовується дев'ята цифра коду товару за ТНЗЕД СНД:

- а) додаткова деталізація при торгівлі між країнами СНД;
- б) додаткова деталізація, кожна країна використовує на свій розсуд;
- в) для уточнення внутрішнього обліку товаропотоків;
- г) не використовується, завжди ставиться нуль;
- д) не використовується, в даній класифікації дев'ята цифра відсутня.

4. Класифікація товарів за допомогою товарної номенклатури дає можливість:

- а) кодувати товари;
- б) здійснювати обмежувальні митні заходи;
- в) досліджувати товарну структуру зовнішньої торгівлі;
- г) нараховувати митні платежі;
- д) визначати митну вартість.

5. Групи товарів у номенклатурі Гармонізованої системи формуються за такими ознаками:

- а) ступінь обробки;
- б) призначення;
- в) питома вага товару у світовій торгівлі;
- г) ступінь складності виробництва;
- д) вид матеріалу, з якого товар виготовлений.

### *Самостійна робота*

1. Визначити коди товарів за УКТЗЕД по варіантах.

2. МКУ. Розділ III «МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ» (ГЛАВА 11 «ДЕКЛАРУВАННЯ»).

### *Література:*

1. Ввезення товарів у митному режимі імпорту // Урядовий кур'єр. – 24 квітня 2014р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://ukurier.gov.ua/uk/articles/vvezennya-tovariv-u-mitnomu-rezhimi-importu/>.

2. Митна справа: підручник / Н.В. Мережко, П.В. Пашко, О.В. Рождественський ; за ред. П.В. Пашка. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 572 с.
3. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.2012 // Відомості Верховної Ради України. – 2012. - № 44-45, № 46-47, № 48.
4. Наказ ДФС України "Про затвердження Пояснень до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності " № 401 від 09.06.15р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/baneryi/mitne-oformlennya/subektam-zed/klasifikatsiya-tovariv/63785.html>.

## **Тема 5: Переміщення і пропуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України**

### **План**

- 5.1. Загальні положення щодо переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України.
- 5.2. Переміщення товарів через митний кордон України.
- 5.3. Тимчасове зберігання.
- 5.4. Митні формальності на морському і річковому транспорті.
- 5.5. Митні формальності на авіа-, залізничному та автомобільному транспорті.
- 5.6. Митні формальності щодо припасів.
- 5.7. Переміщення (пересилання) товарів через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях.

### *Семінарське заняття*

Під час вивчення даної теми студентам рекомендується зосередити увагу на пізнанні основ переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України; особливостей тимчасового зберігання; митних формальностей на різних видах транспорту.

Переміщення товарів через митний кордон України здійснюється засобами авіаційного, водного, автомобільного, залізничного, трубопровідного транспорту та лініями електропередачі, а також змішаними перевезеннями. Під змішаним (комбінованим) перевезенням розуміється міжнародне перевезення вантажів щонайменш двома різними видами транспорту відповідно до договору змішаного (комбінованого) перевезення з місця в одній країні, де вантажі переходять у відання оператора такого перевезення, до визначеного місця доставки в іншій країні.

Важливо запам'ятати, що залежно від наявності перевізника, відправника, одержувача, а також договору на перевезення товари переміщуються у: 1) вантажних відправленнях; 2) супроводжуваному багажі; 3) несупроводжуваному багажі; 4) ручній поклажі; 5) міжнародних поштових відправленнях; 6) міжнародних експрес-відправленнях.

### *Тести для самоперевірки*

1. До митних платежів належать:
  - а) митні збори;
  - б) митні санкції;
  - в) акцизний збір;
  - г) мито;
  - д) ПДВ;
2. Нарахування митних зборів проводиться в графі ВМД №:
  - а) 37;
  - б) 43;
  - в) 47;
  - г) 51.
3. Вкажіть назви колонок графі ВМД «Нарахування платежів»:
  - а) \_\_\_\_\_;
  - б) \_\_\_\_\_;
  - в) \_\_\_\_\_;
  - г) \_\_\_\_\_;
  - д) \_\_\_\_\_;
4. Вкажіть назви колонок графі ВМД «Нарахування платежів»:
  - а) \_\_\_\_\_;
  - б) \_\_\_\_\_;
  - в) \_\_\_\_\_;
  - г) \_\_\_\_\_;
  - д) \_\_\_\_\_;
5. Митний збір за митне оформлення товарів і ТЗ поза місцем розташування митних органів у нічний час складає (євро):
  - а) 20;
  - б) 30;
  - в) 40;
  - г) 50;

### *Самостійна робота*

1. Охарактеризуйте особливості тимчасового зберігання товарів під митним контролем.

### *Література:*

1. Митна справа: підручник / Н.В. Мережко, П.В. Пашко, О.В. Рождественський ; за ред. П.В. Пашка. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 572 с.
2. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.2012 // Відомості Верховної Ради України. – 2012. - № 44-45, № 46-47, № 48.
3. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення про склади тимчасового зберігання» № 613 від 28.05.2012р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1307-12>.

4. Опалинський В. Деякі аспекти тимчасового зберігання товарів під митним контролем / О. В. Опалинський // Митна справа. - 2014. - № 6. - С. 66-71.

5. Порядок митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України з використанням книжок (карнетів) А.Т.А., затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 31.05.2012р. № 657 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1670-12>.

## **Тема 6: Митне оформлення та декларування**

### **План**

- 6.1. Загальні положення щодо митного оформлення.
- 6.2. Митне оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України у складі вантажів з допомогою.
- 6.3. Завершення митного оформлення.
- 6.4. Процедура декларування.
- 6.5. Попередня митна декларація.
- 6.6. Тимчасова та періодична митні декларації.
- 6.7. Строки декларування.

### *Семінарське заняття*

Під час вивчення даної теми студентам слід зосередити увагу на розгляді мети митного оформлення, визначенні товарів, що переміщуються через митний кордон України у складі вантажів з допомогою, строків митного оформлення.

Метою митного оформлення є забезпечення дотримання встановленого законодавством України порядку переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, а також забезпечення статистичного обліку ввезення на митну територію України, вивезення за її межі і транзиту через її територію товарів.

Необхідно запам'ятати, що під товарами, що переміщуються через митний кордон України у складі вантажів з допомогою, розуміються:

1) товари, у тому числі транспортні засоби, продукти харчування, медикаменти, одяг, ковдри, намети, збірні будинки, пристрої для очищення та збереження води, інші товари першої необхідності, що направляються як допомога потерпілим від катастрофи природного та/або техногенного походження;

2) транспортні засоби, інструменти та устаткування, спеціально навчені тварини, продукти харчування, припаси, особисті речі та інші товари для осіб, які виконують завдання з ліквідації наслідків катастрофи, необхідні їм для роботи та проживання на території, яка зазнала впливу цієї катастрофи, протягом усього часу виконання зазначених завдань.

### *Тести для самоперевірки*

1. Митне оформлення можна визначити як:

- а) виконання митним органом дій (процедур), які пов'язані із закріпленням результатів митного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України;
- б) державна діяльність у сфері регулювання експорту/імпорту;
- в) обов'язок осіб, що переміщують товари пройти певну процедуру, як послідовні дії митних органів щодо легалізації переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон;
- г) врегульована законом митна процедура;
- д) підготовка документів (дозволів) для перевезення небезпечних та шкідливих вантажів через митний кордон;
- е) дії посадових осіб митних органів, які здійснюються у встановленій послідовності і спрямовані на забезпечення дотримання чинного законодавства і встановленого порядку переміщення товарів та транспортних засобів через митний кордон.

2. Митне оформлення товарів і транспортних засобів, які вивозяться за межі митної території України громадянами, може здійснюватись:

- а) будь-яким прикордонним митним органом;
- б) митним органом за місцем вивезення цих товарів і транспортних засобів з митної території України;
- в) будь-яким митним органом України;
- г) митним органом за місцем ввезення цих товарів і транспортних засобів на митну територію України.

3. Митне оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються в режимі транзиту здійснюється:

- а) будь-яким прикордонним митним органом;
- б) митним органом за місцем вивезення цих товарів і транспортних засобів з митної території України;
- в) будь-яким митним органом України;
- г) митним органом за місцем ввезення цих товарів і транспортних засобів на митну територію України.

4. Мета митного оформлення визначається такими складовими:

- а) оформленням результатів митного контролю, що здійснюється посадовими особами митниці шляхом проставлення штампів і печаток на аркушах митної декларації;
- б) спрощення процесу ввезення товарів на митну територію України;
- в) засвідчення відомостей, одержаних під час митного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України;
- г) проведення статистичного обліку ввезення, вивезення і транзиту товарів.

5. Митне оформлення здійснюється із застосуванням митних декларацій наступних форм:

- а) МД-1, МД-2, МД-6, МД-8;
- б) МД-2, МД-3, МД-6, МД-8;

- в) МД-2, МД-6, МД-8, МД-12;
- г) МД-4, МД-6, МД-8, МД-12.

### *Самостійна робота*

1. МКУ. Розділ III «МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ» (ГЛАВА 10 «ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ»).

2. Поняття митної декларації: її види.

### *Література:*

1. Митна справа: підруч. / [А. І. Крисоватий, С. Д. Герчаківський, О. Б. Дем'янюк та ін.] ; за ред. А. І. Крисоватого. – Тернопіль : ВПЦ «Екон. думка ТНЕУ», 2014. – 540 с.
2. Митна справа: підручник / Н.В. Мережко, П.В. Пашко, О.В. Рождественський ; за ред. П.В. Пашка. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 572 с.
3. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.2012 // Відомості Верховної Ради України. – 2012. - № 44-45, № 46-47, № 48.

## **Тема 7: Митні платежі**

### **План**

- 7.1. Мито та його види.
- 7.2. Платники, об'єкти та база оподаткування митом.
- 7.3. Ставки мита.
- 7.4. Пільги.
- 7.5. Оподаткування митом залежно від обраного митного режиму.
- 7.6. Особливості оподаткування митом деяких товарів.
- 7.7. Справляння митних платежів.

### *Семінарське заняття*

Під час вивчення даної теми студентам слід зосередити увагу на розгляді сутності поняття мита; класифікації; платників, об'єктів, бази оподаткування митом; пільг. Вивчення теми передбачає розуміння, що мито – це загальнодержавний податок, встановлений Податковим та Митним кодексами України. Поряд з фіскальною функцією мито виконує як стимулюючу, так і захисну. Остання припускає формування бар'єрів, що перешкоджають проникненню на територію держави товарів, які складають конкуренцію національним, або тих, в яких держава не зацікавлена.

### *Тести для самоперевірки*

1. Виділяють наступні види митного контролю транспортних засобів:

- а) \_\_\_\_\_;
- б) \_\_\_\_\_;
- в) \_\_\_\_\_;
- г) \_\_\_\_\_;

- д) \_\_\_\_\_;
- е) \_\_\_\_\_;
- є) \_\_\_\_\_.

2. Функціями митного контролю є:

- а) здійснення митного оформлення;
- б) ведення судових справ з питань контрабанди;
- в) участь у розробці митної політики;
- г) забезпечення дотримання митного законодавства.
- д) стягнення мита, податків та ін. платежів;

3. Залежно від напрямку переміщення товарів виділяють наступні види митного контролю:

- а) експортний;
- б) міжнародний;
- в) транзитний;
- г) імпортовий.
- д) двосторонній;

4. Правильність обчислення митних платежів та надання митно-тарифних преференцій, фактичне надходження заявлених платежів на відповідні рахунки митниці перевіряється на:

- а) 1 етапі митного контролю;
- б) 2 етапі митного контролю;
- в) 3 етапі митного контролю;
- г) 4 етапі митного контролю;
- д) 5 етапі митного контролю.

5. В залежності від предмета митний контроль поділяється на:

- а) загальний, специфічний, спеціальний;
- б) загальний, специфічний;
- в) загальний, спеціальний.

#### *Самостійна робота*

1. МКУ. Розділ XII «КРАЇНА ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРУ» (статті 276-285).

2. Які ставки мита застосовуються в Україні?

#### *Література:*

1. Лазюк С.В. Справляння мита як реалізація функцій держави // Право і суспільство. – 2011. - №6. – С.62-65.
2. Митна справа: підручник / Н.В. Мережко, П.В. Пашко, О.В. Рождественський ; за ред. П.В. Пашка. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 572 с.
3. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.2012 // Відомості Верховної Ради України. – 2012. - № 44-45, № 46-47, № 48.

### ***3. Індивідуально-консультативна робота***

Цей вид навчальної роботи передбачає індивідуальну роботу викладача із студентом.

Робота проводиться за графіком індивідуально-консультативної роботи, який передбачено у розкладі навчального процесу кафедри.

Викладачем надається допомога студентам щодо виконання самостійної роботи. Це консультації, пояснення певних положень, рекомендації щодо використання тих чи інших літературних джерел, або додаткового пояснення того чи іншого матеріалу для розуміння його студентом, відповіді викладача на конкретні питання.

Завдяки проведенню таких індивідуальних занять студенти мають можливість перевірити свої знання, набуті в процесі самостійної роботи (виявити прогалини того чи іншого матеріалу).

Індивідуально-консультативна робота є ефективною формою навчального процесу, яка дозволяє студенту в повній мірі засвоїти програмний матеріал курсу, не залишаючи у своїх знаннях “білих плям”.

#### **4. Орієнтовані питання для підготовки до екзамену з дисципліни «Митна справа»**

1. Що включає в себе поняття митної справи?
2. Які нормативно-правові акти регулюють митну справу в Україні?
3. За допомогою яких принципів здійснюється державна митна справа?
4. Охарактеризуйте державну політику у сфері митної справи.
5. Що являють собою митні інтереси та митна безпека?
6. Що розуміється під поняттям митної території та митного кордону України?
7. Яким чином здійснюється додержання вимог щодо конфіденційності інформації?
8. Охарактеризуйте розвиток митної справи в Україні.
9. Дайте характеристику правовому статусу уповноваженого економічного оператора.
10. Яким чином здійснюється інформування, консультування та попередні рішення з питань державної митної справи?
11. В яких випадках можна оскаржити рішення, дії або бездіяльність органів доходів і зборів, їх посадових осіб та інших працівників?
12. Охарактеризуйте інформаційні технології та інформаційні ресурси у державній митній справі.
13. Товари, повністю вироблені у даній країні. Товари, достатньо перероблені у вільних митних зонах.
14. Критерії достатньої переробки товару. Операції, що не відповідають критерію достатньої переробки.
15. Що являє собою країна походження товарів?
16. Визначення країни походження товару, якщо товари поставляються партіями.
17. Порядок підтвердження країни походження товару. На які товари сертифікат про походження товару подається обов'язково?
18. Які документи підтверджують країну походження товару?
19. Який порядок видачі сертифікату про походження товару з України?
20. Що таке верифікація сертифікатів про походження товару з України?
21. Митна вартість товарів та методи її визначення.
22. Який порядок визначення митної вартості?
23. Які особливості заявлення митної вартості?
24. Які документи подаються для підтвердження заявленої митної вартості?
25. Хто здійснює контроль за правильністю визначення митної вартості?
26. Який порядок коригування митної вартості товарів?
27. Метод визначення митної вартості товарів, за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції)
28. Метод визначення митної вартості за ціною договору щодо ідентичних товарів

29. Метод визначення митної вартості за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів
30. Метод визначення митної вартості на основі віднімання вартості
31. Резервний метод
32. Визначення митної вартості товарів, що переміщуються через кордон України в митних режимах, відмінних від імпорту
33. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності, її структура.
34. Митні режими.
35. Дайте характеристику митним режимам імпорт, реімпорт.
36. Які особливості притаманні митним режимам експорт, реекспорт?
37. Які особливості притаманні митному режиму транзит?
38. Охарактеризуйте особливості митних режимів тимчасове ввезення, тимчасове вивезення.
39. Які товари поміщаються під митні режими митний склад та безмитна торгівля?
40. Що являє собою вільна митна зона?
41. Охарактеризуйте митні режими переробка на митній території та за межами митної території?
42. Які товари можуть бути поміщені під митним режимом знищення або руйнування?
43. Які особливості притаманні митному режиму відмова на користь держави?
44. Що являє собою каботажне перевезення?
45. Вкажіть засоби і способи переміщення товарів.
46. Переміщення і пропуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України.
47. Дайте характеристику митним формальностям на транспорті.
48. Які особливості переміщення товарів через митний кордон України Ви знаєте?
49. Митне оформлення та декларування. Товари, що переміщуються через митний кордон України у складі вантажів з допомогою.
50. Що являє собою попередня митна декларація?
51. Які особливості заповнення тимчасової і періодичної декларації?
52. Які особливості заповнення додаткової декларації?
53. Охарактеризуйте місце і строк декларування.
54. Який порядок прийняття митної декларації?
55. Хто такий декларант: його повноваження?
56. Який порядок зміни, відкликання та визнання недійсною митної декларації?
57. Мито та його види.
58. Які особи зобов'язані сплачувати митні платежі?
59. Який порядок нарахування митних платежів?
60. Строки і форми митних платежів.

## **5. Список рекомендованих джерел до вивчення дисципліни**

### **Законодавча та нормативно-правові акти**

1. Генеральна угода з тарифів і торгівлі від 15.04.1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/981\\_003](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/981_003).
2. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» № 959-XII від 16.04.1991 // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. - № 29. - ст. 377.
3. Закон України «Про митний тариф України» № 584-VII від 19.09.2013 // Відомості Верховної Ради. – 2014. - № 20-21.
4. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.2012 // Відомості Верховної Ради України. – 2012. - № 44-45, № 46-47, № 48.
5. Наказ ДФС України "Про затвердження Пояснень до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності " № 401 від 09.06.15 р.// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/baneryi/mitne-oformlennya/subektam-zed/klasifikatsiya-tovariv/63785.html>.
6. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення про склади тимчасового зберігання» № 613 від 28.05.2012р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1307-12>.
7. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 // Відомості Верховної Ради України. – 2011. - № 13-14, № 15-16, № 17.
8. Порядок митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України з використанням книжок (карнетів) А.Т.А., затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 31.05.2012р. № 657 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1670-12>.
9. Постанова Кабінету міністрів України ««Про тимчасові заходи щодо формування орієнтовних показників митної вартості товарів, що використовуються у системі управління ризиками при митному оформленні товарів, які ввозяться на митну територію України у митному режимі імпорту (випуску для вільного обігу)»» від 16 вересня 2015 р. № 724 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=248498051>.

### **Базова література**

10. Актуальні питання теорії та практики митної справи: монографія; за заг. ред. І.Г. Бережнюка. – Хмельницький: ПП Мельник А.А., 2013. – 428 с.
11. Гребельник О. П. Митна справа / О. П. Гребельник. – К. : Центр учб. літ., 2014. – 380 с.
12. Дубініна А.А., Сорокіна С.В., Зельніченко О.І. Митна справа: Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 320 с.
13. Митна справа: підруч. / [А. І. Крисоватий, С. Д. Герчаківський, О. Б. Дем'янюк та ін.] ; за ред. А. І. Крисоватого. – Тернопіль : ВПЦ «Екон. думка ТНЕУ», 2014. – 540 с.

14. Митна справа: підручник / Н.В. Мережко, П.В. Пашко, О.В. Рождественський; за ред. П.В. Пашка. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 572 с.

### **Допоміжна література**

15. Беседа І. О. Електронне митне декларування в Україні [Електронний ресурс] / І. О. Беседа. – Режим доступу : [http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc\\_gum/vsunu/2012\\_14\\_1/Beseda.pdf](http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vsunu/2012_14_1/Beseda.pdf).
16. Борисенко О. П. Митна вартість як об'єкт і інструмент державного регулювання та контролю // Вісник Національної академії державного управління. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11/2009-3-10.pdf>.
17. Борисенко О. П. Нетарифні заходи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні: проблеми та шляхи вирішення / О. П. Борисенко // Аналітика і влада. – 2011. – № 4. – С. 188–194.
18. Брильов А. Економічний оператор: хто він? // Незалежний аудитор. – Електронний ресурс. – Режим доступу: [http://n-auditor.com.ua/uk/component/na\\_archive/194?view=material](http://n-auditor.com.ua/uk/component/na_archive/194?view=material).
19. Бутусов Ю. Реформа митниці в Грузії і в Україні: п'ять розбіжностей [Електронний ресурс] / Ю. Бутусов // Дзеркало тижня. – 2010. – № 27 (17 лип.). – Режим доступу : [http://dt.ua/POLITICS/reforma\\_mitnitsi\\_v\\_gruziyi\\_i\\_v\\_ukrayini\\_pyat\\_rozbizhnostey-60768.html](http://dt.ua/POLITICS/reforma_mitnitsi_v_gruziyi_i_v_ukrayini_pyat_rozbizhnostey-60768.html).
20. Ввезення товарів у митному режимі імпорту // Урядовий кур'єр. – 24 квітня 2014р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukurier.gov.ua/uk/articles/vvezennya-tovariv-u-mitnomu-rezhimi-importu/>.
21. Гуцаленко О. О. Економічна інтеграція та митна політика Польщі [Електронний ресурс] / О. О. Гуцаленко // Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. – 2010. – Вип. 71, ч. 2. – Режим доступу : <http://udau.edu.ua/library.php?pid=1580#>.
22. Лазюк С.В. Справляння мита як реалізація функцій держави // Право і суспільство. – 2011. - №6. – С.62-65.
23. Опалинський В. Деякі аспекти тимчасового зберігання товарів під митним контролем / О. В. Опалинський // Митна справа. - 2014. - № 6. - С. 66-71.
24. Як визначити країну походження товару і підтвердити його ідентичність // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://city.ck.ua/gna-consult/info-165.html>.

### **Інформаційні ресурси:**

- конспект лекцій;
- список літератури;
- Інтернет-ресурси.